ДЕРЖАВНИЙ КОНЦЕРН
"УКРОБОРОНПРОМ"
вул. Дегтярівська, 36, м. Київ, 04119, Україна
тел. +380 (44) 458-46-81, факс +380 (44) 586-24-77
Код ЄДРПОУ 37854297
e-mail: kanc@ukroboronprom.com

THE STATE CONCERN
"UKROBORONPROM"
36 Dehtiarivska Str., Kyiv, 04119, Ukraine
tel. +380 (44) 458-46-81, fax +380 (44) 586-24-77
Code 37854297
e-mail: kanc@ukroboronprom.com

18.09.2017 № UOP 4.1-8650

На № ______ від ______

ДК "УКРОБОРОНПРОМ"

Прем'єр-міністру України
Гройсману В.Б.
вул. Грушевського,12/2, м. Київ, 01008

Копія: Міністерство економічного розвитку і торгівлі України
вул. Грушевського,12/2, м. Київ, 01008

Копія: Генеральна прокуратура України
вул. Різницька, 13/15, м. Київ, 01601

Щодо проблемних питань у вітчизняному ОПК, висвітлених у листі ГПУ

Шановний Володимире Борисовичу!

Державним концерном «Укроборонпром» (далі – Концерн) розглянуто окремі проблемні питання функціонування оборонно-промислового комплексу, що містяться у листі Генерального прокурора України на адресу Прем'єр-міністра України, про який йдеться у статті «Красти у фронту – красти в перемоги» тижневика «Дзеркало тижня. Україна» від 12.08.2017 №29, та повідомляється таке.

Аналіз наведених в листі Генпрокуратури відомостей свідчить про певну однобокість подання інформації, що може стати підставою для хибних висновків стосовно ефективності управління державними підприємствами ОПК, особливо в нинішніх умовах ведення проти України гібридної війни.

Зокрема, некоректними є дані правоохоронного органу щодо зростання дебіторської заборгованості підприємств-учасників Концерну. Протягом 2016 року кредиторська заборгованість за укладеними підприємствами-учасниками Концерну договорами з МО України не мала зростання втричі. Навпаки, існує позитивна тенденція до її зменшення з 1,9 млрд грн станом на 01.01.2017 до 1,2 млрд грн станом на 21.07.2017, з них 0,53 млрд грн – за договорами, укладеними в 2017 році. Зазначена заборгованість є поточною та згідно з умовами договорів їх термін виконання закінчується в 2017 році. Термін щодо майже половини суми поточної заборгованості (0,62 млрд грн.) спливає у 2018 році.

Також викривленими є відомості щодо простроченої заборгованості: на 01.01.2017 вона становила 200,7 млн грн, а не 335 млн грн, як зазначається у листі ГПУ. У той же час, прострочена заборгованість має позитивну динаміку до зменшення: станом на 21.07.2017 вона складала 130,7 млн грн.

Не відповідає дійсності інформація ГПУ щодо стовідсоткового авансування та безпідставного продовження термінів дії договорів (контрактів) з підприємствами-учасниками Концерну, оскільки оборонні підприємства не отримували від Міноборони України 100% авансування, а продовження термінів дії контрактів обумовлено політичною ситуацією у світі та країнах-постачальниках ОВТ.

Не коректною є інформація щодо придбання ДП ДГЗІФ «Укрінмаш» безпілотних авіаційних комплексів «SpyArrow» (далі – БаК) по замовленню і авансуванню Міністерства оборони України, оскільки не враховує умов, передбачених державним договором і відповідним міжнародним контрактом.

Поставки виробів і оплати відбувались відповідно до умов міжнародного контракту. Перша партія безпілотних авіаційних комплексів БаК достроково була поставлена у липні 2015 року. Постачання другої партії комплексів відбулось із затриманням на три місяці у зв'язку із політичною ситуацією в країні-постачальнику. Проте після їх розмитнення МОУ відмовилося від прийняття військової продукції. Питання вирішується у судовій площині.

Також не відповідає дійсності інформація щодо якісних характеристик БаК: вироби відповідають умовам державного оборонного замовлення і державного контракту.

Викривленою є інформація щодо неперерахування ДП ДГЗІФ «Укрінмаш» іноземному постачальнику коштів, отриманих як аванс за придбання станцій перешкод TRC-274, та зайвого витрачання близько 100 млн грн бюджетних коштів внаслідок росту курсу іноземної валюти, оскільки непереказ коштів протягом тривалого часу обумовлений відсутністю в спецекспортера правових підстав на такі дії.

Відповідно до умов Контракту перерахування коштів повинно було відбутись тільки після отримання французькою компанією експортної ліцензії на поставку виробів в Україну. Відразу після повідомлення іноземною стороною про отримання дозвільних документів на експорт, ДП ДГЗІФ «Укрінмаш» перерахувало кошти в повному обсязі.

З урахуванням коливання курсу гривні до іноземних валют замовником (МО України) були погоджені та прийняті додаткові видатки, що було передбачено умовами міжнародного контракту.

Не відповідає дійсності твердження ГПУ щодо відсутності належного контролю з боку розпорядників бюджетних коштів і ДК «Укроборонпром», що створює сприятливе підґрунтя для зловживань посадових осіб суб'єктів господарювання у ході виконання угод з ремонту і постачання ОВТ.

Розпорядником бюджетних коштів є МО України. Виконання контрактів та договорів підприємствами-учасниками Концерну з ремонту та постачання ОВТ на всіх етапах (складання розрахунково-калькуляційних матеріалів (РКМ), узгодження ціни; контроль за проведенням дефектування, якістю постачання ТМЦ, комплектуючих, вузлів та агрегатів, дотриманням технологічного процесу; приймання ОВТ) контролюється представництвами замовника Міністерства оборони України.

Крім того, діяльність підприємств-учасників Концерну постійно контролюється Державною аудиторською службою (Держфінінспекцією). Так, протягом 2014 – 2017 рр. було проведено 82 контрольних заходи (2014 – 19, 2015 – 22, 2016 – 23, 2017 – 18).

Концерном як органом управління підприємствами ОПК у період 2015-2017 рр. проведено 100 заходів контролю окремих питань діяльності підприємств-учасників ДК «Укроборонпром», за результатами яких направлено 162 інформування до правоохоронних органів (з них 73 до органів прокуратури) про виявлені факти зловживань і розкрадань на загальну суму 657,2 млн грн, 10,3 млн дол. США, 373,3 тис. євро, 26 керівників державних підприємств відсторонено від посад, 23 службові особи притягнуто до дисциплінарної відповідальності. За наданими Концерном інформуваннями правоохоронними органами здійснюється досудове розслідування за 43 кримінальними провадженнями щодо привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем тощо.

Упереджено подана керівництву Уряду та Генеральної прокуратури України інформація про нібито зловживання посадових осіб державного підприємства «Київський бронетанковий завод» (далі – ДП «КБТЗ») під час виготовлення корпусів бронетранспортерів БТР-3ДА, для яких була використана не передбачена конструкторською документацією сталь марки ATI 500 AR з низькою кулестійкістю, внаслідок чого створено реальну загрозу життю та здоров'ю військовослужбовців.

Насправді службові особи ДП «Київський бронетанковий завод» жодного відношення до виготовлення корпусів вказаних бронетранспортерів не мають: підприємство використовує готові корпуси В1352.01сб виробництва ТОВ "Лозівський ковальсько-механічний завод" (до складу Концерну не входить), на якому є постійне військове представництво від Міноборони України (здійснює контроль за виготовленням та приймає корпуси).

У зв'язку із зупинкою металургійних комбінатів на сході України і непостачанням вітчизняної броньованої сталі, розробник технічної документації – ДП «Харківське конструкторське бюро з машинобудування ім.О.О.Морозова» (далі – ДП «ХКБМ») за погодженням із МОУ внесено зміни до конструкторської документації, якими дозволено використання броньованої сталі марки ATI 500 AR (виробник - Польща) для виготовлення корпусів БТР-3.

За участю комісії від МОУ, НАБУ, СБУ, ДП "ХКБМ" проведено неодноразові балістичні випробування виробів БТР-3ДА, якими підтверджено відповідність бронестійкості корпусу БТР класу, передбаченому робочою конструкторською документацією та відповідним технічним завданням.

У той же час, Концерн не володіє інформацією щодо кримінального провадження від 15.11.2016 за ч. 2 ст. 364 КК України стосовно службових осіб ДП «КБТЗ», яке здійснюється органами військової прокуратури: запити прокуратури на ДП «КБТЗ» не надходили, слідчі дії на підприємстві не проводились.

Не є достовірною інформація щодо непридатності використання в районі проведення АТО виготовлених ДП «ХКБМ» БТР-4Е і БТР-4К.

Так дійсно мали місце окремі недоліки (виникли у зв'язку із прорахунками в технічній документації при переході на використання іншого силового агрегату в рамках імпортозаміщення), але були усунуті силами ДП «ХКБМ» в рамках гарантійних зобов'язань під час експлуатації бронетранспортерів в зоні проведення АТО.

Суб'єктивним судженням є твердження ГПУ щодо неефективності запровадженого в Концерні механізму відбору кваліфікованих постачальників продукції оборонного призначення.

Концерну незрозуміло, якого саме результату від механізму відбору кваліфікованих постачальників продукції оборонного призначення очікує ГПУ.

Завдяки кваліфікації контрагентів застосовано прозорий механізм вибору постачальників, який полягає у вивченні через офіційні джерела інформації можливостей суб'єкта господарювання виконати договірні зобов'язання на момент подання ним документів та мінімізації ризиків при співпраці з ним.

Застосування механізму кваліфікації дало можливість протягом 2014-2017 років:

- розширити конкурентне середовище (кількість контрагентів збільшилась в 17 разів);
- не допустити до співпраці 1676 т.зв. «неблагонадійних» контрагентів;
- систематично передавати інформацію щодо контрагентів в правоохоронні органи (ГПУ, ДФСУ, НАБУ) для посилення заходів з недопущення розкрадання бюджетних коштів.

Крім того, для попередження нанесення збитків державі та недопущення виведення державних коштів, у т.ч. виділених в межах Державного оборонного замовлення, Концерном протягом 2016 року до ДФСУ та НАБУ було направлено п'ять листів з повним переліком кваліфікованих постачальників, на які отримано чотири відповіді щодо ознак протиправної діяльності окремих суб'єктів господарювання. У наданих

відповідях відсутня інформація щодо фіктивної діяльності ТОВ «ВП Патріот».

За інформацією, розміщеною на сайті ДФСУ, діяльність ТОВ «ВП Патріот» не визнано фіктивною, станом на 01.09.2017 воно перебуває на обліку в податкових органах та немає податкового боргу.

За даними підприємств-учасників Концерну, ТОВ «ВП Патріот» виконало всі зобов'язання перед ними. Отримані запчастини та вузли були встановлені на зразки ОВТ та передані замовнику.

Разом з тим, після отримання з Єдиного державного реєстру судових рішень інформації щодо притягнення директора ТОВ «ВП Патріот» до кримінальної відповідальності, Концерном, після уточнення вказаної інформації у ДФСУ ТОВ «ВП Патріот» було позбавлено кваліфікації.

З приводу незадовільного рівня дотримання законодавства про інтелектуальну власність під час використання результатів науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт (далі – НДР і ДКР), що призводить до заподіяння шкоди державі, створює передумови для витоку цієї власності за її межі та незаконного використання, повідомляємо, що забезпечення охорони інтелектуальної власності належить до компетенції Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. Запобігання та виявлення передумов для витоку цієї власності за межі держави, що призводить до заподіяння їй шкоди, покладено на відповідні правоохоронні органи України та до компетенції Концерну не відноситься.

Разом з тим, Концерном ще у 2015 році самостійно виявлені факти незаконного заволодіння комерційною структурою інтелектуальною власністю одного з підприємств-учасників Концерну на суму 2,1 млн грн та матеріали передані до правоохоронних органів. Однак досудове розслідування кримінального провадження затягується, а слідчі дії обмежились лише проведенням експертизи.

Також Концерном виявлені можливі факти сприяння посадовими особами ще одного оборонного підприємства комерційній структурі в безоплатному отриманні значних нематеріальних активів. Пропозиції щодо вдосконалення механізмів захисту прав на інтелектуальну власність направлені відповідним правоохоронним органам та органам державної влади.

Зазначені у листі ГПУ зразки ОВТ *(гранатомет РГ-1, автоматичний гранатомет, ручно-осколочна граната, колісний бронетранспортер типу БТР-70)*, права промислової власності на яких нібито зареєстровані за фізичними особами, були розроблені ще за часів СРСР, державні кошти України не використовувались для їх створення. Лише окремі елементи станції радіолокаційного стеження «Кольчуга» були модернізовані фахівцями ДП «Топаз» з часу проголошення незалежності України.

При цьому, за даними бази патентів, на ці зразки ОВТ (а також інші) були оформлені патенти в період 1998 – 2002 років. Авторами цих патентів, як правило, є особи, які на той час займали відповідні посади в МО України

(підприємства МО, штаб озброєння, ЦНДІ озброєння та військової техніки тощо).

Не відповідає також дійсності інформація щодо привласнення колишніми посадовими особами ДП «Науково-дослідний інститут «Шторм» у 2011-2012 роках документації на промисловий зразок – виріб повітроохолоджувача для комплексу протиповітряної оборони С-300 та безоплатного використання ДП НВК «Фотоприлад» без дозволу власника (МОУ) конструкторської документації для виготовлення комплектуючих танків БМ «Оплот», які постачаються до армії Таїланду в рамках виконання зовнішньоекономічного контракту, оскільки вказані вироби були розроблені ДП «НДІ «Шторм» і ДП «НВК «Фотоприлад», які на той час підпорядковувались МО України.

Неправдивою є інформація щодо нібито постачання ДК «Укрспецекспорт» польській фірмі «Mesko S.A.» зразків керованого артилерійського снаряду і технічної документації виробу «Квітник-3ГМ55», розроблених за кошти МОУ, оскільки спецекспортер насправді поставляє вказаній іноземній структурі зовсім інший снаряд – «Квітник-ЄП 155», який був розроблений на замовлення та за кошти польської компанії.

За недоліки та прорахунки під час виконання державного оборонного замовлення з постачання військовій частині 3029 двох БТР-4Е Концерном звільнено з посади керівника ДП «Харківське конструкторське бюро з машинобудування ім. О.О. Морозова» та вжито заходів з недопущення подібних фактів в подальшому.

Стосовно нібито зловживань підприємств-спецекспортерів при закупівлі продукції, робіт і послуг за державним оборонним замовленням Концерн зазначає, що інформація ГПУ перекручена: має місце штучне об'єднання різних по суті процесів закупівлі ОВТ на зовнішньому та внутрішньому ринках.

Так, спецекспортери беруть участь у тендерах на закупівлю МОУ ОВТ на внутрішньому ринку на конкурентних засадах. Водночас, закупівля зразків ОВТ та їх комплектуючих, які не виробляються в Україні, здійснюється виключно через підприємства-спецекспортери. Їхня діяльність на зовнішньому ринку регулюється законодавством України. Введення нових нормативних актів ускладнить процедуру постачання ОВТ із-за кордону.

Закон України «Про прокуратуру» не включає до повноважень прокуратури питання визначення ефективності здійснення управління об'єктами державної власності суб'єктами управління. Разом з тим, Концерн має суттєві зауваження до наданих ГПУ пропозицій.

Так, запропонована заборона зміни строку дії державного контракту суперечитиме загальним принципам ст. ст. 6, 19, 179, 188 Господарського кодексу України та ст. ст. 3, 627, 651 Цивільного кодексу України.

Питання розробки і затвердження типового державного контракту на закупівлю продукції іноземних виробників за державним оборонним замовленням підіймалося давно, оскільки типовий державний контракт на

поставку (закупівлю) продукції за оборонним замовленням, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 27.04.2011 №464, не розрахований на особливості імпортних закупівель продукції через уповноважені підприємства.

Так, Концерн листом від 07.07.2016 №UOP-10.03-6747 пропонував Міноборони розглянути розроблений ним проект типового державного контракту про імпорт продукції. МОУ листом від 04.08.2016 № 220/7519 повідомило, що вважає недоцільним запровадження додаткового типового контракту. Також Концерн надсилав зазначений проект контракту до Мінекономрозвитку листом від 21.03.2017 № UOP- 6.021- 2694.

Концерн підтримує ініціативу затвердження типового державного контракту про імпорт продукції за державним оборонним замовленням.

Щодо запропонованого ГПУ перегляду положення постанови Кабінету Міністрів України від 23.04.2014 №117 «Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти» в частині обмеження попередньої оплати та поетапного фінансування витрат виробників продукції оборонного призначення, повідомляємо таке.

Чинна редакція вказаної постанови передбачає часткове обмеження попередньої оплати до 70 відсотків вартості ТМЦ за договорами на строк до трьох місяців. Зменшення термінів і вартості авансування призведе до негативних наслідків, так як виробництво, ремонт і розробка НДДКР в умовах довготривалого та матеріалоємного циклу без попередньої оплати не можливі.

Стосовно ініціювання внесення змін до п.2 ч.4 ст. 36 Закону України «Про публічні закупівлі» щодо неможливості зміни ціни за одиницю товару більше, ніж на 10 відсотків, до повного виконання зобов'язань за договором, Концерн звертає увагу, що у випадку інфляції або коливання курсу національної грошової одиниці по відношенню до іноземних валют, вказана норма призведе до додаткових витрат виробником, які негативно вплинуть на майбутній стан виконання договорів.

Щодо нормативного врегулювання порядку відкриття за кожним державним контрактом окремого рахунку в державній банківській установі повідомляємо, що у всіх підприємств-учасників Концерну відкриті рахунки у державних банках, по яких виключно ведуться розрахунки.

У той же час, відкриття підприємством окремого рахунку за кожним державним контрактом не забезпечить ефективного контролю за використанням коштів, які надходять за контрактом, оскільки розрахунково-калькуляційні матеріали, що готуються підприємством до моменту укладення державного контракту передбачають, що у вартість продукції (товарів, робіт, послуг) включаються як прямі, так і непрямі витрати.

Водночас, акцентуємо увагу, що не можливо проводити розрахунки по непрямих витратах частково з рахунків за державним контрактом та частково з інших рахунків.

Стосовно пропозицій з підготовки змін до законодавчих актів щодо надання повноважень державним замовникам на здійснення міжнародних передач товарів військового призначення та подвійного використання зазначаємо, що на даний час механізм здійснення міжнародних передач товарів військового призначення та подвійного використання врегульований законодавством України з урахуванням світової практики та вимог партнерів щодо контролю за нерозповсюдженням ОВТ.

У разі внесення змін необхідно врахувати такі чинники:

- залучення нових суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності призведе до втрати міжнародних ринків збуту та унеможливить їх відновлення;
- поява нових уповноважених суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, необ'єднаних між собою скоординованою маркетинговою політикою (підходів до передконтрактної та контрактної роботи), а також відсутність в них єдиних підходів до контролю за взаємодією з іноземними контрагентами на світовому ринку ОВТ, відсутність можливості формування та оперативної актуалізації масивів даних щодо зовнішньоекономічних цін, відсутність у нових суб'єктів напрацювань та налагоджених зв'язків з потенційними іноземними постачальниками, можуть призвести до завищення цінових пропозицій зі сторони іноземних постачальників та ризиків невиконання замовлень державних структур;
- зазначене питання не досліджене та економічно не обґрунтоване. У випадку впровадження – потребуватиме додаткових значних фінансових витрат з державного бюджету (надання таких повноважень призведе до збільшення ресурсу як людського, так і матеріально-технічного (створення нових підрозділів, їх укомплектування, проведення навчання персоналу) у всіх силових структурах).

Водночас, підприємства-спецекспортери є госпрозрахунковими та не фінансуються за рахунок бюджету.

Просимо врахувати наведені аргументи Концерну при опрацюванні листа Генеральної прокуратури України.

З повагою

Генеральний директор **Р.Романов**

Вик. Ісаків М.Г.
тел. (044) 5862485